

Ганна ЮШЧИШИН

слухачка магістратури за спеціальністю
«Публічне управління та адміністрування»
(науковий керівник: д.е.н., професор кафедри
менеджменту та публічного управління Микитюк П. П.)
Тернопільський національний економічний університет

ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ

Сучасні тенденції регулювання цін на послуги підприємств – природніх монополістів спрямовані, насамперед, на мінімізацію розміру перевищення ціни над граничними витратами. Для умов функціонування вітчизняних комунальних підприємств, що найчастіше демонструють перманентну збитковість, коли зміна цін на послуги запізнюється за зміною цін на енергоносії, рівня мінімальної заробітної плати й інших тарифоутворюючих витрат, така ціль не ставиться. Основна мета українських підприємств житлово-комунального господарства – досягнення беззбиткового проведення. Звідси випливає, що використання апробованих у міжнародній практиці й відомих у науковій літературі методів ціноутворення на комунальні послуги в умовах функціонування вітчизняних комунальних підприємств не доцільно.

Висунута галузевими програмними документами вимога формування економічно-обґрунтованих тарифів припускає вдосконалення тарифної політики, що забезпечує беззбиткове функціонування підприємств галузі, тобто повинна виконуватися умова, при якому тарифи покривають витрат. Ця умова може бути виконана шляхом збільшення обсягу реалізації послуг і/або шляхом збільшення тарифу на одиницю послуг і/або шляхом скорочення витрат. Підприємства комунальної теплоенергетики здійснюють свою діяльність на одному з найбільших ринків з нееластичним стійким попитом, що дозволяє обґрунтувати величину обсягу реалізації як умовно-постійну. При цьому розмір тарифу обмежений рівнем платоспроможного попиту споживачів. Звідси випливає, що беззбиткове функціонування комунальних підприємств може бути досягнуте винятково шляхом удосконалення системи управління витратами. Крім того, усі перераховані вище наукові рекомендації направлені на вирішення проблем житлово-комунальних підприємств за схемою «зверху - униз»,

що суперечить ринковій моделі управління.

Наукова думка, спрямована на пошук адаптованих методів управління підприємствами житлово-комунального господарства, а також на вивчення закордонного досвіду, дозволяє розв'язати основні завдання реформування галузі. Основними напрямками пошуків є: по-перше, удосконалювання нормативно-правової бази державного регулятивного впливу в сфері природних монополій; по-друге, розробка енергозберігаючих програм і технологій; по-третє, розробка пропозицій з удосконалення тарифної політики в житлово-комунальному господарстві; по-четверте, розробка рекомендацій з удосконалювання методів управління витратами. Однак напрямки наукових пошуків не забезпечують повною мірою розв'язок однієї із пріоритетних завдань реформування: досягнення беззбиткового функціонування житлово-комунальних підприємств.

Так, удосконалювання нормативно-правової бази дозволить забезпечити узгодження економічних інтересів учасників ринку житлово-комунальних послуг у правовому полі за умови вдосконалювання механізму управління витратами житлово-комунальних підприємств.

Безумовно, науковий підхід, спрямований на пошук альтернативних джерел енергії з метою заміни енергетичних ресурсів на більш ощадливі, дозволить забезпечити зниження рівня енерговитрат на проведення житлово-комунальних послуг, особливо послуг по теплозабезпеченню. Однак необхідною умовою реалізації такого підходу є наявності стимулів до скорочення цих витрат. Крім того, успіх реформування житлово-комунального господарства прямо залежить від ефективного в процесі господарювання підприємств галузі використання всіх ресурсів, яке забезпечується системою управління витратами.

Науковий напрямок по вдосконалюванню системи тарифоутворення може бути повною мірою реалізований тільки за умови вдосконалювання системи управління витратами

Реформування житлово-комунального господарства в Україні орієнтує учасників ринку на беззбиткове функціонування підприємства галузі, для цього потрібне створення суспільно прийнятних і комерційно привабливих умов у комунальному секторі за рахунок чіткої організації всіх процесів управління витратами й формування фінансових результатів.

Управління витратами комунального господарства в сучасних умовах ринкової економіки є одним з найважливіших напрямків менеджменту житлово-комунального господарства і являє собою складний процес, що охоплює всі аспекти діяльності комунальних підприємств та враховує специфічні особливості комунальних послуг як товару. Витрати відіграють провідну роль у діяльності комунальних підприємств. Вони є не тільки основним фактором формування фінансових результатів діяльності, а й тим самим, величини фінансових ресурсів для подальшого розвитку житлово-комунальних підприємств, але й основою тарифоутворення на ринку житлово-комунальних послуг.

Критичний фінансово-економічний стан більшості вітчизняних комунальних підприємств обумовлює необхідність придбання нових методів управління витратами, що збільшують можливості в розробці й реалізації управлінських рішень, що будуть відповідати економічній ситуації в країні.

Анастасія МАТЛЮК

студентка спеціальності «Менеджмент»

(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри
менеджменту та публічного управління Демків І.О.)

Тернопільський національний економічний університет

ВИДИ ГНУЧКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПРОЯВУ

Наукові дослідження у сфері управління конкурентоспроможністю підприємств сьогодні зосереджуються навколо актуальної проблематики конкуренції за майбутнє, що потребує становлення нового стратегічного мислення та побудови систем управління на макро- і мікроекономічному рівнях на засадах інноваційної моделі розвитку. Нинішня нестабільність ринкового середовища, зумовлена економічною кризою, призвела до необхідності перегляду цільових орієнтирів діяльності підприємств, зміни методів управління, а також посиленого аналізу впливу чинників зовнішнього і внутрішнього середовища в процесі стратегічного успіху. За таких умов основними критеріями оцінювання якості управління конкурентоспроможністю підприємств вважають: уміння підприємства розпізнавати загрози для свого існування у мінливому ринковому